

Rim. de Sevilla, v. 1155. En plural, en lloc del més corrent *anat* o *anats*, també es troba en els Ss. XIII-XV *vets (vet)* VADITE: «e *vets-vos-en* tuyt al pont de Girona», Desclot, 147; «los bons prelats --- havien la ànima sensitiva, axí com sent Agostí, sent Jerònim e sent Martí; e ara, *vet-los* a cerquar!»; «quan véu que les sues concubines no venien, dix —Com és açò?; *vet* a saber què és açò—; e quan foren lla, digueren que no-y volien anar, que massa havien peccat», St. Vicent F. (*Sermons* I, 204.14; II, 52.17). I una forma així es troba fins com a indicatiu: «¿posats los senyals de vil fembra e *vets* honestament?», Eiximenis (*Dones*, cap. 26, f. 26r2).

La història fonètica sui gèneris de l'evolució fonètica d'AMBULARE fins al cat.-oc. *anar*, tal com l'he exposada més amunt, a través d'etapes AMLARE ~ AMNARE ~ AMDARE, fa comprensible que al costat del resultat dominant amb *-n-* en aquestes llengües, hi trobem també ací i allà algun rastre d'un radical *anda-*, almenys en alguns derivats de la família, que per tant no hem de mirar com a formes poc genuïnes o manllevades del castellà o l'italià,¹¹ sinó com a supervivències escadusseres d'un moment pretèrit de vacil·lació. També hi ha hagut alguna cosa d'això en l'occità medieval, que els filòlegs no han establert amb prou seguretat.¹² De tota manera amb caràcter genuí trobem tals formes infra, en els derivats *anadura* (*and-*), *andamis*, *andador*, *fer andes*, *andeguer*, *andoiar*, *andúrria*, *andola* i (s. v. *via*) *viandant*.

DERIV.: *Anada* [Cròn. de Jaume I i doc. de 1274, *AlcM*; avui molt repetit en l'acc. de romiatge o aplec a un santuari: l'*anada* a Montserrat; per Sant Miquel es fa una *anada* o aplec a l'església de les Torres de Cabrenç des de La Menera, 1959]. *Anador* [1272; *anadons* 'caminadors' frag.]; la variant *andador* hi és alhora com a nom d'un indret [1381]¹³ i d'una persona o funcionari [1391; ban barceloní de c. 1450, *DBal.*] (això com en castellà, *Rev. Arch. Bibl. y Mus.*, 1873, 142-3).¹⁴ *Anadura* [Jaume I, veg. supra, també Lull]; *andadura*: «cavall que va a l'*andadura*: equus gradarius», OPou, *ThPu.*, p. 34. *Anament* [S. xv, *AlcM*]. *Anant* [*anants* i *vinents*, 1285; Eiximenis, etc.].

Andami, *andamis* [1374; *Bol. S. Cast. Cult.* xxxiv, 1958, 304; xxviii, 62; per al qual i per al seu origen, mossàrab potser, més que cast. o cat. regional, veg. *DCEC* I, 202, i *DECH*, encara que en l'acc. de 'bastida' i en alguns derivats ha rebut clara aportació castellana]; *andamiada*, *andamiatge*. *Andana* [segon quart S. xiv, Muntaner]; *andanada*, *andanar*, *andanos*. *Andante* [fi S. xix] de l'it. *andante*, terme musical; *andantino*. *Andeguer, documentat en femení 'rodaire, arriscada, aventurera': «aquell Ramon / qui darrer fon / comt' en Tolosa, / deliciosa, / molt *andeguera*, / sa muller era: / ab art trobada / matà, penjada, / sàviament / mas ferament», JRoig (*Spill*, 15867); del qual sembla ser alteració —alhora fonètica i per adaptació al cast. *andariego*, *-ega*, més vivaç i ja antic [tercer quart S. XIII]— la forma *andarega* que apareix un cop en el *Tirant* de Martorell [«les

donzelles / són molt parleres e *andaregues*», cap. 206].

Anderi (? , *DAG*). *Andes* eiv., *fer* ~ 'fer passos, caminar': «mestre! —digué Sant Pere— ell, casi-casi, ja no puc *fer andes*: si no trobam alguna coseta per fer un mós, i aviat, no sé què serà de naltros...» (Castelló, *Rondalles Eiv.*, p. 62). *Andoiar* mall. i men. 'anar i venir sense fer res de bo' [*DAG*, s. v. *end*; BFerrà, *Comèdies*, *IdOr.* I, 100]; «trecsar molt sense necessitat» (Ciutadella, *Moll, Misc. Alc.*); *andoi* 'afecat d'andoiar'.¹⁵ *Andola*, en l'origen mot diferent de l'anterior, si bé resultant de la confluència d'un mot àrab (potser per via castellana) amb aquesta arrel i el topònim *Andorra* (*andorrer*, *-era*) (en una acc. 'espècie d'embotit' que és més aviat *andolla*, hi ha encara suma del fr. *andouille*). D'aquest *andola* deu ser errada de lectura o altra alteració, *andosa*, 1403, *AlcM*. *Andalanga* (*DAG*) altra forma mal comprovada; veg. *DCEC*, s. v. *andorra*, (I, 207-8); de la variant *andorra* (cast. *andorrear*, no sense influència de *bandúrria* i de variants del cast. *andorga*), mall. *andúrria* 'antipatia'.¹⁶

Desanar [Lull] i més sovint *desanat*; més freqüent en oc. ant., però també apareix bastant sovint entre els nostres: «li desenà lo cor» (trad. *esvanoí*) *Reixac* (*Questa*, 178.8); Senescal d'Egipte, *NCl.* XLVIII, 149; avui només balear, esp. amb el sentit de 'defallit de no menjar': «menjava qui tenia / qui no, anava *desenats*» en el menorquí J Vivó, † 1780 (Camps Merc., *Folkl. Men.* I, 211), mall. jo *daxèn* i *daxenàt* 'abatut, sense forces' (*BDLC* XIII, 116; *AlcM*).

«*Córrer l'andola* 'vagar, anar per mal camí'» en el castellonenc Borràs i Jarque, *Bol. Sociedad Castell. Cultura* XIV, 90; «anar u a buscar *picos pardos* vol dir anar a córrer l'*andola* o *andorra*», MGadea, *T. del Xè* III, 105. Del murriesc i familiar *andola* 'pesseta' exs. en PCoromines (cita en *AlcM* i en *Prometeu*, cap 4, p. 79).

CPT.: *Andarivell* [c. 1390, *andirivelhs*, Aversó, 1515.27, 1494] 'cap de corda emprat per a diversos usos nàutics, espt. per passar certs arreu d'una part a l'altra de l'embarcació o perquè els tripulants s'hi agafin en moure's quan la nau branda', pres de l'it. dial. *anda-rivel* = it. *anda-rivieni* 'vés i torna' [1441], veg. *DCEC* I, 204; *andarivellar*. *Vaivé* [S. xv; «al eixir de Igualada --- lo pedregam fort del camí --- perillat coches --- y personas de donar alguns tostorros y *baybens* del trenta-hu-de-bastos ---», c. 1800, B. de Maldà, *Excursions*, p. 80], de *va i ve* (d'on sembla haver estat manllevat el cast. *vaivén* [mj. S. XVII], *DCEC*, s. v. *ir*).

Benanant [segle XIV, Muntaner]; *benanança* [segle XIII: «fo en molt gran *benanança* son cors ---», Lull, *Blanquerna* I, 265.4; «companyó en les tues *benanances*», *VidesR*, 258v1, n. 11, traduïnt «in prosperis», 813]; *benanada* (*DAG*). *Malanant* ant. 'desgraciat' [Lull]; *malanat* [S. XIII, *AlcM*]; *malanança* [Lull]; *malandando*, deformació pintoresca d'aquell [c. 1890, EmVilanova; cf. *malandança* en Ruyra], que no significa 'infeliç' (*AlcM*) sinó 'trapejador, home de poc profit' (probt. per compromís amb el